

1. A TÁJÉKOZTATÓ CÉLJA

A város környezeti állapotáról készített tájékoztatónak nem elsődleges célja a város környezetvédelmi problémáinak megoldása, hiteles tájékoztatást kíván nyújtani a környezetünk jelenlegi állapotáról és feltárja a jövőbeli szükséges megelőző intézkedések fontosságát.

A környezeti problémák megoldásának stratégiáját Dévaványa Város Környezetvédelmi Programja, a település Local Agenda 21 Fenntartható Fejlődés Helyi Programja és a település Környezetegészségügyi Akcióterve határozza meg.

2. LEVEGŐMINŐSÉG

A termelési, háztartási tevékenységek során az ember légszennyező anyagokkal szennyezi a légkört. A légköri folyamatokban az atmoszféra öntisztuláson megy át de időszakosan csak korlátozottan terhelhető. A légszennyezést szabályozni és ellenőrizni kell.

A légszennyező anyagok légnemű, folyékony és szilárd halmazállapotúak, összetételük szerint az egészségre ártalmas vagy ártalmatlan anyagokat hordozhatnak .

A levegőminőséget a település fekvése, a klimatikus viszonyok és az emberi tevékenységek együttesen határozzák meg. Az ipari és mezőgazdasági tevékenység, a fűtés mellett az egyre növekvő közlekedési égéstermékek a leginkább meghatározóak a levegőterhelés tekintetében. Ezek összesített hatása az immisziós mérések adataival értékelhető és jellemezhető, a településre vonatkozóan ilyen mérések nem állnak rendelkezésre

A légszennyező anyagok az emberen légúti megbetegedést, légcsőhurutot idézhetnek elő, a növényzet különösen érzékeny és gátolja a légszennyező anyagok szervezetbe történő beépülését.

Az ipari szennyezés nem jellemezhető a településre, téli időszakban a fűtés égéstermékei, egyéb időszakban a mezőgazdasági deflációból származó lebegő por terhelése jelent aktív terhelést környezetünkre.

3. TALAJÁLLAPOT

A Növény- és Talajvédelmi Központi Szolgálat koordinálásában Talajvédelmi Információs Monitoring (TIM) működik. A TIM pontok vizsgálatára évente, egy azonos időszakban kerül sor. A széleskörű talajkémiai és fizikai vizsgálatokról szóló összefoglalása alapján (melyek elsősorban fémekre és toxikus elemekre vonatkoznak) megállapítható, hogy a város külső környezetében megfelelő a talaj minősége.

Az alkalmazott termesztés technológia, és a környezeti hatások, a termőföldek minőségében (1992 évben rögzített állapothoz viszonyítottan) változást nem állapíthatunk meg.

4. VÍZMINŐSÉG, VÍZMINŐSÉG-VÉDELEM

4.1. Ivóvíz

A település ivásra alkalmas jó vízzel történő ellátása a Közép- békési Regionális Vízmű rendszerről

van biztosítva.

Az ivóvíz minőségi követelményeinek, az ellenőrzés rendjének szabályozása értelmében az ivóvíz minőségét az üzemeltető Alföldvíz ZRt., valamint a közegészségügyi hatóság rendszeres ellenőrzés keretében vizsgálja.

A vízminőség folyamatos fenntartása érdekében a szükséges vízkezelési intézkedések és azok végrehajtása (mosatás, fertőtlenítés, stb.) rendszeres időközönként megtörténnek.

A közüzemi ivóvíz rendszeres kontrollja (üzemeltetői, hatósági), a szükség esetén tett intézkedések eredményeként városunkban a vízminőséggel összefüggésbe hozható egészségkárosodás nem fordult elő.

A lakosság ellenőrizetlen, házi fűrésű kutakból származó vizet ivási céllal nem használ, jellemző a boltokból vásárolt palackozott ásványvizek fogyasztása. A lakosság 2-3 %-a rendszeresen fogyaszt házilag hűtött termálvizet is. Lakosonként kb. 25-30 m³ ivóvizet használunk el évente valamilyen háztartási célra..

A vízhálózat elöregedése időszakonként vízminőségi problémák okozója lehet, az azbesztcement csövek cseréjének szükségessége a továbbiakban is indokolt.

4.2. Strandok

Déaványa város területén természetes fürdőhely (szabadstrand) nincs, a bányagödrökben és a belvízelvezető csatornarendszerekben pedig fürdeni tilos.

A Strandfürdő gyógyászatilag minősített termál gyógyvízzel fogadja a gyógyulni vágyó betegeket, nyári idényben termálmedence, gyermek- és úszómedence áll rendelkezésre a fürdőzők számára. A medencék összességében minden elvárható közegészségügyi előírásnak megfelelnek, a termálvizes medencék naponta töltődnek és ürítődnek. A hideg vizes medencék folyamatos vízvisszaforgatással és tisztítással üzemelnek.

A vízfelhasználást a közegészségügyi és környezetvédelmi hatóság folyamatosan ellenőrzi, a strand üzemelésének közegészségügyi akadálya nem volt.

A kitermelt termálvíz potenciálisan szennyező forrásnak tekintendő a használati vizek elhelyezése felszíni vízfolyásba csak megfelelő ellenőrzés mellett történhet. A strandfürdő potenciális szennyvízkibocsátó ezért szennyezéscsökkentésre kötelezett. A szennyezés csökkentése biológiai eszközökkel a túréri-tóban valósul meg.

4.3. Hidrometeorológiai helyzetértékelés

Csapadék szempontjából elsősorban a sokéves átlagot figyelembe véve a kiegyensúlyozottság volt a jellemző, a február- március, június- július, szeptember és október hónapok mutattak meg növekedett csapadék mennyiségeket. A hőmérsékletet tekintve június-július hónapokban heves hideg-meleg frontok követték egymást jelentős mértékű csapadékkal.

Február – március- október hónapok mutattak kiemelkedő csapadékmennyiséget eső formájában volt jellemző

4.4. Hidrológiai helyzetértékelés

Déaványa hidrológiai helyzetét jellemzően a csapadékhullás határozza meg. A terület gyér lefolyású egyszerre belvízveszélyes és vízhiányos terület. Kora tavasszal a felesleges vizek elvezetésének problémája jelentkezhet míg késő nyáron bekövetkezik a felszíni területek vízhiány állapota. Jelentősen befolyásolja a település felszín alatti vízkészletének helyzetét területének árvízszint alatti mélyfekvése. A csapadékvíz csatornarendszerek belterületi korszerűsítése jelentős mértékben csökkentette e kitétséget. A program folytatásával, a külterületi rendszerek bevonásával eredményes vízgazdálkodás alakítható ki.

4.5. Talajvízállapotok

A talajvizek szintje a mintavételi kutak adatai alapján a 2012. évben február, június, október és

november hónapokban adódott a legmagasabbnak. A legalacsonyabb szintek április-május, november hónapokat jellemezték ekkor a talajvíz szintje egységesen csökkent, melynek mértéke változó (0,5 – 1,0 m). A csökkenő irányú tendencia a késő őszi hónapokat leszámítva egész évben jellemző volt.

4.6. Belvízmentesítés – vízkárelhárítás

A belvízelvezető csatornák és árkok nyomvonalán a felügyeletet az önkormányzat Karbantartó Részlege látja el, szükség esetén az átfolyási akadályok és egyéb szennyeződések azonnal eltávolításra kerülnek. A vízkormányzó műtárgyak, zsilipek és áttereszek a megadott üzemelési rend szerint működnek.

Esőzések alkalmával az elvezető rendszereken helyszíni bejárásokkal és a dugulások azonnali megszüntetésével biztosítjuk a vizek zavartalan lefolyását. A Körös-Berettyói Vízgazdálkodási Társulat kezelésében lévő külterületi belvízcsatornák üzemeltetése nem problémamentes minden időszakban.

4.7. Felszíni vizek minősége a szennyvízbevezetések függvényében

A csapadékvíz csatornarendszerek vízfolyás minősége a szerves anyagokkal való terheltsége továbbra is jellemzően fennáll. A szennyeződési bemosódások jellemzően a csapadékterhelt időszakokra tehetőek, ennek vélhető okai az állattartások nem megfelelő trágyakezelésére vezethetők vissza.

A havária helyzetekben (gyors nagy mennyiségű eső) a szennyvízcsatorna rendszer időnként túlterhelődik ennek következtében mind a mechanikai és kémiai tisztítás leáll. A megnövekedett terhelés kiöntést okoz a rendszeren , a befogadó XXXIX-22 jelű csatornát közvetetten terheli.

4.8. A szennyvíz elhelyezés és tisztítás helyzete

A települési szennyvízhálózat műszaki kiépítettsége, hálózati lefedettsége 99%-os. A kiépített hálózatra a kötelezettek 78-80%-a kötött rá. A szennyvízhálózatra nem csatlakozott környezetterhelő fogyasztóknak (~50 ingatlan) talajterhelési díjat kell fizetni. A szennyvíztisztító telep kibocsájtott tisztított szennyvize nem felel meg az előírt határértékeknek ezért az üzemeltető szennyvízbírság fizetésére lett kötelezve.

5. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS, HULLADÉKKEZELÉS

5.1. SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS

A háztartásokban keletkező csomagolási hulladékok (műanyag csomagolási palackok, fém csomagolási dobozok) gyűjtését a Biosales Kft. végezte. A Biosales Kft. tájékoztatása szerint a dévaványai lakosságtól beszállított szelektív hulladékok mennyisége 2013. évi időszakban 50 tonna volt. A beszállított frakciók nem kerültek külön mérésre, így az egyes összetevők becsléssel lettek meghatározva. A különválogatást követő kiszállításkor a műanyagok 65 %, vegyes papír 15 %, üveg palack 15 %, fém 5 %-os arányú összetételében tekinthetőek csomagolási hulladéknak.

5.2. KIEGÉSZÍTŐ SZELEKTÍVES PROGRAMOK

5.2.1. Komposztálható hulladékok gyűjtése

A település belterületén 2013. március végétől folyamatosan december közepéig biztosítottuk a zöldhulladékok gyűjtését. Meghatározott járatterv (havi egy alkalom) szerint került elvégzésre. A

szolgáltatás igénybevételét az önkormányzat ingyenesen biztosította a lakosság részére.

Az önkormányzat szervezésében összesen 273 tonna zöldhulladék került összegyűjtésre, illetve átadásra a komposztáló telep részére.

5.2.2. Lakossági gyűjtőpontok

Az önkormányzat hosszú távú tervei között szerepel a begyűjtés feltételeinek a jelenleginél kielégítőbb biztosítása. A hulladék udvar kialakításához szükséges terület előkészítése megtörtént, a Dél-Alföldi Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer (DAREH) pedig elnyerte a fejlesztéshez szükséges európai uniós forrást. A hulladékudvar várhatólag 2015-ben fog elkészülni.

5.2.3. Lomtalanítási program

Tavasszal és ősszel egy-egy alkalommal került sor lomtalanításra, összesen 17 tonna került begyűjtésre.

5.2.4. Elektronikai hulladékok gyűjtése

Az ingyenes elektronikai hulladékgyűjtésen csak néhány száz kilogramm került begyűjtésre.

5.3. HULLADÉKGYŰJTŐ ÉS - KEZELŐ MŰVEK

A települési szilárd hulladéklerakó a környezetvédelmi hatóság határozata alapján még 2002.-ben bezárásra került. A hatósági előírásoknak eleget téve kialakítottuk a terhelt terület műszaki megfigyelő rendszerét. A lerakó környezetében folyamatosan négy db megfigyelő kút üzemel. A talajvízszint havi rendszerességgel kerül rögzítésre, márciusban és szeptemberben akkreditált laboratóriumban vízvizsgálatok készülnek, a mérésekről éves összefoglaló jelentést készítünk a környezetvédelmi hatóság részére.

A környezetvédelmi hatóság kötelezése alapján a lezárt lerakót legkésőbb 2014. december 31.-ig rekultiválni (tájba illeszteni) kell, a rekultivációs munkálatok ez évben kezdődtek el.

A gyepmesteri telepen hatósági előírás szerint kiépített műszaki megfigyelő rendszer üzemel, évente akkreditált laboratóriumban talaj-és vízvizsgálatok készülnek, a mérésekről éves összefoglaló jelentést készítünk a környezetvédelmi hatóság részére.

Komposztáló telepünkön történik a zöldhulladékok hasznosítása, üzemeltetését külső vállalkozás (Atevszolg Zrt) végzi. Az üzemeltető feladata, hogy eleget tegyen az önkormányzat kötelező közzeladatainak így a lakoságnál keletkezett zöldhulladékok komposztálás útján történő újrahasznosításának.

5.4. HULLADÉKGYŰJTÉS

A lakoságnál keletkező szilárd hulladék begyűjtését heti egyszeri alkalommal a Gyomaközszoig Kft. végzi, a hulladékot az önkormányzat által kijelölt Gyomaendrődi Regionális Hulladékkezelő Mű-be szállítja.

Hulladéklerakóra beszállított települési szilárd hulladék mennyisége 1442 tonna volt.

5.5. ILLEGÁLIS SZEMÉTLERAKÓ HELYEK KIALAKULÁSÁNAK MEGAKADÁLYOZÁSA

Dévaványa Város Önkormányzat Képviselő-testülete helyi hulladékgazdálkodási tervében (HHT) célul tűzte ki, hogy az illegális hulladéklerakás megakadályozása érdekében minden törvényes eszközt és lehetőséget felhasznál a jelenség megakadályozására.

Az illegális hulladékelhagyást megelőző önkormányzati eszközrendszer :

- A hulladékkezelési közszolgáltatást minden lakott ingatlanon kötelező igénybe venni
- Szelektív hulladékgyűjtési program alapján a zsákokba gyűjtött (műanyag és fém csomagolási háztartási hulladékok) anyagok összegyűjtése.
- Az ingatlanokról, a település közterületiről és zártkerti övezeteiből a levágott gallyak, nyesedékek, valamint a kaszálékok folyamatos összegyűjtése.
- környezet őr alkalmazása aki a település egészét felügyeli

6. ZAJVÉDELEM

A környezeti állapot minőségét befolyásoló tényezők közül egyre inkább meghatározóvá válik a környezeti zajterhelés mértéke.

Zajvédelmi hatósági eljárás lefolytatásárát nem kezdeményeztek a településen .

7. TERMÉSZETVÉDELEM, ZÖLDTERÜLET GAZDÁLKODÁS

Déaványa város belterülete zömmel családi házas beépítettségű , az állat és – növényvilág (életfeltételei korlátozottsága mellett) így is létezni tud. A települési erdőszültség igen alacsony aránya jellemző, a régióban is kiemelkedően alacsony. A térség értékes növény- és állatvilágának jellemző maradványai a város külterületén található. Itt vannak az országosan védett területek is a Déaványai - Ecsegi puszták egységei.

7.1. Védett természeti értékeink

A Déaványai - Ecsegi puszták a Körös-Maros Nemzeti Park legnagyobb területi egysége. A védett terület 13 085 hektár nagyságú, ebből fokozottan védett 2659 hektár. Két, eredetét és élőhelyeit tekintve elkülönülő részre tagolható. Az egyik a Hortobágy-Berettyó ártere, a folyó szabályozatlan medre a partvonulatok gyepeivel, erdeivel. A másik az Ecsegfalva - Déaványa térségében megmaradt szikes puszták mozaikja.

Déaványa - Ecsegfalva térségének kiemelkedő természeti értéke a tűzok. Közép-európai és magyarországi állományának legéletképesebb populációja él a területen. A madár védelme érdekében itt hozták létre 1979-ben a Tűzokrezervátumot. A tűzok megóvása, főként a szabadtéri állományvédelem - nyugalmas, tágas pusztai dürgőhelyek, fészkelőhelyek és téli takarmánybázis biztosítása, fészekvédelem - megteremtésén múlik. A Tűzoktelepre csak azok a veszélyeztetett fészekaljok kerülnek be, amelyek kelése természetes környezetükben nem valósulhat meg.

A védett természeti értékek tudatos megőrzése érdekében az állam folyamatosan élőhely kezelési fejlesztéseket és fenntarthatósági programokat támogat.

Az elmúlt tíz év történéseivel összefoglalva a következőkről lehet beszámolni:

Élőhely kezelések:

-Gyepes területek legeltetési élőhely kezelése

- Vizes élőhelyek legeltetési élőhely kezelése
- Szántóterületek visszagyepesítése
- Tűzokvédelmi szántóföld művelés
- Vizes élőhely kialakítás

Beruházások:

- Látogatóközpont kialakítás
- Tűzokvédelmi Mintaterület létrehozása
- Állattartó épületek építése
- Villanyvezeték áthelyezés
- Földvásárlások (gyep és szántók megvétele)
- Bivaly tenyész állomány kialakítása
- Szürkemarha tinó állomány kialakítása
- Gépjárműpark fejlesztés
- Tűzokvédelemmel kapcsolatos technikai eszközpark fejlesztés
- Idegenforgalmi létesítmények kialakítása
- Épület felújítások

Programok:

Eu-s Tűzok-Life és Kerecsen-Life programok beindítása
 Natura 2000 területek kijelölése, program indítása
 Agrár Környezetvédelmi Programok beindítása
 Természetvédelmi kutatások folyamatos végzése
 Természetvédelmi Kezelési Tervek elkészítése
 Folyamatos adatszolgáltatás a védett értékekről

7.2. Zöldterület gazdálkodás

A zöldterületek között a legjelentősebb zöldfelületi karbantartási feladatokat az Árpád utca, Körösladányi út, Sport u, Széchenyi u, Hősök tere, Túrér környezetének rendben tartása jelenti önkormányzatunknak.

Az önkormányzat karbantartási részlege a városüzemeltetési feladatok keretében a főbb un. zöldterületekkel kapcsolatos feladatokat látta el:

A téli nyugalmi időszakban a koros, beteg, száraz, illetve balesetveszélyesnek minősülő fákat kivágták vagy szükségesség szerint gallyazták meg. A fametszési munkálatokon kívül sor került cserjék, illetve sövények ifjító, ritkító metszésének elvégzésére is.

A parkokban, zöldterületeken nyolc-tíz alkalommal elvégzett fűnyírási munkák mellett a zöldhulladék rendszeres összegyűjtésével biztosították a frekvenciált területeken lévő zöld környezet elvárt színvonalú megjelenését.

7.3. Allergén növények

A közegészségügyi hatóság Aerobiológiai Hálózata egész évben (februártól október végéig) méri 32 allergén növényfaj és két gyakori penészgomba előfordulását. A mérést pollencsapda felállításával végzik a mért eredményeket folyamatosan heti rendszerességgel közzéteszik. A pollenszezont a dél-alföldi régióban három főbb szakaszra lehet elkülöníteni. Az első tavasszal a fák virágzásakor kezdődik, a második májustól nyár közepéig tart, ekkor a fűvek és néhány gyomnövény okoz panaszokat. A harmadik pedig a július végétől ősziig tartó szakasz, amikor az üröm, a parlagfű és a libatopfélék szórják pollenjüket. A növények allergológiai jelentősége attól függ, hogy mennyi pollent

termelnek, mennyire elterjedtek és a pollenjük mennyire allergén, vagyis milyen gyakorisággal és milyen erősségű tüneteket váltanak ki. A szélbeporzású, barkás fáktól és az októberig panaszokat okozó parlagfűig az allergizáló növények szezonjai egymásba érnek, így azoknak a pollen allergiásoknak, akik számos fajra érzékenyek, akár februártól október végéig is lehetnek tüneteik.

Nincs életkorhoz kötve az allergia megjelenése, bármikor kialakulhatnak az első tünetek és közöttük átmenet is lehetséges. A legagresszívabb allergének: a parlagfű és fűpollen, valamint a háziporban az atka. Magyarországon leggyakrabban előforduló allergén növényünk a parlagfű.

Az uralkodó szélirány nagyban meghatározza egy adott térség pollen szennyezettségét, Dévaványán az uralkodó szélirány É-ÉK irányú. A tőlünk északra elhelyezkedő gyepek és rétek szakszerű művelése meghatározó hatással van a belterületen élők közérzetére, Békés Megye az egyik legfertőzöttebb területnek minősül országos összehasonlításban.

A parlagfű elleni védekezés fő szempontja, hogy a virágzás, pollenképződés előtt kerüljön sor a növényzet teljes kiirtásra, az oldalhajtások képződésének megakadályozására.

Az önkormányzat védekezik a parlagfű megelőzésével szemben, elsősorban a fizikai eltávolítással, szükség esetén a vegyszeres kezeléssel.

Dévaványa, 2014. szeptember 18.

Összeállította: Gyuricza Máté
műszaki ügyintéző